

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Środowiska,
Rolnictwa i Zagospodarowania
Przestrzennego**

Warszawa, dnia 23 września 2009 r.

**Pan
Tomasz Kołodziej
Prezes
Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji
Rolnictwa**

KSR-410-10-03/2009
P/09/106

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli - Departament Środowiska, Rolnictwa i Zagospodarowania Przestrzennego przeprowadziła w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwanej dalej „ARiMR” lub „Agencją”, kontrolę realizacji płatności rolnośrodowiskowych dotyczących pakietu *Rolnictwo ekologiczne* w ramach tematu „Rolnictwo ekologiczne w Polsce”.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 14 sierpnia 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa płatności rolnośrodowiskowych dotyczących rolnictwa ekologicznego. Stwierdzone w trakcie kontroli uchybienia nie miały wpływu na ogólną ocenę kontrolowanej działalności.

W okresie objętym kontrolą, od 1 lipca 2005 r. do 30 czerwca 2009 r., Agencja zrealizowała płatności rolnośrodowiskowe dotyczące rolnictwa ekologicznego na ogólną kwotę 609.130.387,05 zł, z tego w ramach realizacji Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004-2006 - 563.260.108,33 zł oraz w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 - 45.870.278,72 zł. W trakcie rozpatrywania pozostawało 567 spraw na kwotę 997.535,93 zł.

Agencja przyjęła od producentów rolnych ogółem 43.223 wnioski o płatności rolnośrodowiskowe w zakresie rolnictwa ekologicznego na kwotę 644.279.091,15 zł i na podstawie pozytywnie rozpatrzonych 42.226 wniosków przyznała płatności na kwotę 610.127.922,98 zł. Negatywnie rozpatrzonych zostało 997 wniosków na kwotę 34.151.168,17 zł, m.in. na skutek niespełnienia wymogów formalnych i merytorycznych lub wycofania wniosków.

Liczba producentów rolnych prowadzących produkcję metodami ekologicznymi, którzy złożyli wnioski o dopłaty systematycznie wzrastała od 6.818 w 2005 r., 8.639 w 2006 r., 11.278 w 2007 r. do 15.353 w 2008 r., tj. odpowiednio o 26,7%, 30,5% i 36,1%. Powierzchnia upraw ekologicznych objęta płatnościami wzrastała od 138,3 tys. ha w 2005 r., 176,8 tys. ha w 2006 r., 227,2 tys. ha w 2007 r. do 309,8 tys. ha w 2008 r., tj. odpowiednio o 27,8%, 28,5% i 36,4%.

Do oddziałów regionalnych Agencji wpłynęły 804 odwołania od decyzji dotyczących płatności rolnośrodowiskowych w zakresie rolnictwa ekologicznego, wydanych przez kierowników biur powiatowych Agencji. Głównymi przyczynami odwołań było kwestionowanie przez wnioskodawców wyników kontroli na miejscu oraz kwestionowanie danych zawartych w wykazach jednostek certyfikujących. Po rozpatrzeniu, uwzględniono 475 odwołań, a odnośnie 329 wydano decyzje negatywne, z których 107 zostało zaskarżonych do sądów administracyjnych.

Zastrzeżeń nie budzi przebieg postępowań windykacyjnych nienależnie pobranych przez beneficjentów płatności rolnośrodowiskowych dotyczących rolnictwa ekologicznego. Do dnia zakończenia kontroli NIK, Agencja odzyskała w ramach wszczętych 263 postępowań kwotę 1.190.213,28 zł.

Agencja była przygotowana organizacyjnie i technicznie do realizacji płatności rolnośrodowiskowych w zakresie rolnictwa ekologicznego. Spełnione były kryteria akredytacyjne do realizacji tych płatności. Opracowane i wdrożone zostały procedury określające tryb oraz zasady przyjmowania, weryfikacji i rozpatrywania wniosków, zasady przeprowadzania kontroli na miejscu, a także procedury finansowo-księgowe. Uruchomiona została aplikacja do obsługi wniosków w systemie informatycznym.

Najwyższa Izba Kontroli nie zgłasza zastrzeżeń do funkcjonującego w Agencji systemu nadzoru i kontroli nad realizacją płatności rolnośrodowiskowych w zakresie rolnictwa ekologicznego. Agencja przestrzegała określonego na poziomie 5,5% wskaźnika gospodarstw do kontroli na miejscu. W okresie objętym kontrolą NIK przeprowadzono ogółem 5.229 takich kontroli. Ponadto Centrala Agencji przeprowadziła 2 audyty w zakresie weryfikacji wniosków oraz realizacji płatności, a oddziały regionalne ARiMR przeprowadziły 53 kontrole dotyczące realizacji płatności rolnośrodowiskowych w zakresie rolnictwa ekologicznego. Zwrócenia uwagi wymaga jednak przeprowadzenie, przez oddziały regionalne ARiMR, niektórych kontroli na miejscu, w wytypowanych gospodarstwach ekologicznych, w okresie zimowym, podczas gdy w rocznych planach kontroli przewidziano na te kontrole miesiące maj-listopad. Okres zimowy utrudniał identyfikację upraw zgłoszonych we wniosku producenta rolnego.

Ponadto kontrola NIK wykazała, że we wszystkich 24 skontrolowanych biurach powiatowych ARiMR wystąpiły opóźnienia w wydawaniu decyzji o płatności

rolnośrodowiskowe dotyczące rolnictwa ekologicznego w stosunku do terminów określonych rozporządzeniami: Rady Ministrów z dnia 20 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt objętej planem rozwoju obszarów wiejskich¹ oraz Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013². Według wyjaśnień kierowników biur powiatowych ARiMR głównymi tego przyczynami były: braki kadrowe, niepełna funkcjonalność systemu informatycznego na poziomie biura powiatowego oraz zbyt późne - dla podjęcia decyzji w terminie - przesyłanie przez Centralę ARiMR wykazów gospodarstw ekologicznych, sporządzonych przez jednostki certyfikujące, a także protokołów z przeprowadzonych kontroli na miejscu przez oddziały regionalne ARiMR.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o spowodowanie:

- przeprowadzania kontroli na miejscu w terminach wynikających z rocznego planu kontroli,
- usprawnienia obiegu dokumentów związanych z płatnościami rolnośrodowiskowymi w zakresie rolnictwa ekologicznego oraz poprawienia funkcjonalności systemu informatycznego do ich obsługi.

Najwyższa Izba Kontroli - Departament Środowiska, Rolnictwa i Zagospodarowania Przestrzennego, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Prezesa o przedstawienie w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Departamentu Środowiska, Rolnictwa i Zagospodarowania Przestrzennego Najwyższej Izby Kontroli, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

---

¹ Dz. U. Nr 174, poz.1809 ze zm.

² Dz. U. Nr 34, poz. 200.